

Českomoravská konfederace odborových svazů

náměstí W. Churchilla 2, 113 59 Praha 3
Mgr. Jana Kašparová, tisková mluvčí ČMKOS
tel.: 721 464 069, 234 462 329
e-mail: kasparova.jana@cmkos.cz
www.cmkos.cz – www.esondy.cz

Tisková zpráva ČMKOS

Stanovisko ČMKOS k státnímu rozpočtu a výhledu české ekonomiky na rok 2013

ZAPOMEŇTE NA RŮST PLATŮ A MEZD

Po demonstrativním odchodu z tripartity opět po šesti měsících zasedli zástupci odborové centrály ČMKOS s vládou a zaměstnavateli k tripartitnímu stolu. Důvod byl pádný - návrh státního rozpočtu na příští rok. Analytický tým ČMKOS k němu vypracoval odborné stanovisko. Nejpodstatnější části přináší tato tisková informace ČMKOS.

Za základní nedostatek vládního návrhu státního rozpočtu 2013 považuje ČMKOS fakt, že příjmová i výdajová strana rozpočtu jsou založeny na působení zákonů, které doposud nebyly schváleny parlamentem a podepsány prezidentem. Současná vládní koalice staví rozpočet na dosud neschválených zákonných novelách a je tedy v rozporu se zákonem o rozpočtových pravidlech.

Jak nyní ukazuje aktuální vývoj v projednávání tzv. daňového balíku, klíčové změny daňových zákonů, na kterých je postaven tento návrh státního rozpočtu, nemusí být schváleny tak, jak je vláda předkládá. Navíc není dostatečně zpracováno hodnocení jejich dopadů do ekonomické situace občanů a domácností, na zaměstnanost či na vyloučené skupiny akutně ohrožené chudobou. Bohužel povinné zpracování těchto dopadů nemá v České republice, na rozdíl od vyspělých zemí, dostatečnou legislativní oporu.

Zdá se, že veřejnosti a některým sdělovacím prostředkům stále uniká, že zákon o státním rozpočtu charakterizuje jen výšeč toho, co se ve skutečnosti bude odehrávat ve veřejných a nakonec i v soukromých financích každého občana. Vláda zde záměrně zamlčuje komplexní informace o reálném vývoji všech částí veřejných rozpočtů pro příští rok. Tedy jak se tato opatření promítnou do rozpočtů krajů, měst a obcí a také do rozpočtů zdravotních pojišťoven. Budou to totiž právě tyto rozpočty, které budou inkasovat náklady ze zvýšení DPH (daně

z přidané hodnoty), neboť zvýšení DPH pro ně bude znamenat vyšší náklady v oblasti jimi financovaných veřejných služeb. Jde především o oblast zdravotnictví, školství, sociální péče, ale i dopravy, kultury apod.

Daňové balíky

Předložený balík změn daňových zákonů není ničím jiným než legislativním „přepisem“ části opatření, která byla obsažena již v tzv. 16 bodech ministra financí Kalouska z letošního dubna. Je bezesporu překvapivé, proč o něm vládní koalice a koneckonců i sdělovací prostředky začínají reálně diskutovat až nyní.

Byla to pouze ČMKOS, která jako jediná analyzovala skutečné dopady navrhovaných opatření (viz www.cmkos.cz) a iniciovala veřejnou diskusi k těmto opatřením. Také za to byla představiteli vládní koalice kritizována. Nebylo divu. Byl to totiž především široký odpor české veřejnosti vůči novým drakonickým návrhům vlády, který stál u zrodu více než stotisícové protestní demonstrace odborů na Václavském náměstí.

Falešný boj o DPH

Někteří poslanci vládní koalice odmítají předpokládané zvýšení daní – údajně především zvýšení sazeb daně z přidané hodnoty (DPH) na 15 a 21 %. Zaštiťují se přitom neúčinností vlivu zvýšení sazeb DPH na zvýšení příjmů veřejných rozpočtů. Nicméně tento „svatý boj“ má jednu zásadní trhlínu.

Zapomíná se, že již v dubnu 2011 bylo totiž novelou zákona rozhodnuto, že sazby DPH se v roce 2013 sjednotí na úrovni 17,5 %. V současné době tedy stále platí pro příští rok tato sjednocená sazba DPH ve výši 17,5 %. Pokud nebude toto rozhodnutí změněno, potom dojde – podle již schváleného zákona - od příštího roku k dalšímu výraznému nárůstu cen základních životních potřeb, především potravin, léků, zdravotnických prostředků, vody, tepla a dalších komodit a služeb.

Rizika návrhu státního rozpočtu pro rok 2013

Základy předkládaného návrhu státního rozpočtu považujeme za mimořádně vratké. Podle expertů ČMKOS se jedná o nejméně stabilní návrh státního rozpočtu za poslední léta. Je spojen s mnohem větším množstvím rizik než v minulosti, která jsou již přímým důsledkem rozhodnutí, jež učinila v předchozích letech současná vláda. Přes její opakované sliby – před více než tři čtvrtě rokem - nebyl dodnes vypracován žádný program aktivních opatření na podporu ekonomického růstu.

Je to špatná zpráva nejen pro českou ekonomiku, ale i pro vlastní návrh státního rozpočtu. Ten je totiž, i přes zjevné známky začínajícího druhého kola krize, stále ještě postaven na předpokladu ekonomického růstu.

Zásadní rizika rozpočtu na rok 2013 jsou však skryta přímo v odhadech základních parametrů tohoto rozpočtu.

Významné finanční riziko vidí ČMKOS, tak jako v předchozích letech, v makroekonomických východiscích rozpočtu. Na rozdíl od prognózy MF ČR, která předpokládá pro rok 2013 reálný růst HDP ve výši +1 % (a nominální růst hrubého domácího produktu (HDP), od kterého se odvíjejí rozpočtové příjmy, ještě vyšší - plus 2,1 %), vychází ČMKOS pro příští rok z reálného poklesu HDP v rozsahu -1 až -1,5 % (a ze stagnace nominálního HDP na úrovni 0 až -0,5 %). Při naplnění prognózy ČMKOS by příjmy veřejných rozpočtů byly nižší zhruba o 30 – 35 mld. Kč, z toho příjmy státního rozpočtu o 20 - 25 mld. Kč.

Dalším vážným rizikem je předpokládaný objem výběru DPH při zvýšených sazbách DPH (15 % a na 21 %). Ministerstvo financí očekává, že se předpoklady rozpočtu 2012 v inkasu DPH letos výrazným způsobem nenaplní. Výpadek bude podle jeho (velmi optimistického) odhadu činit 21,3 mld. Kč – bez dopadu současné metylové aféry, která situaci dále zhorší. Shodou okolností je to přesně tolik, kolik letošní rozpočet předpokládal získat ze zvýšení základní sazby DPH o 4 procentní body. Takže z tohoto zvýšení letos neinkasoval stát v podstatě ani korunu.

Třetí výrazné finanční riziko, obsažené v návrhu rozpočtu pro rok 2013, spočívá ve spuštění tzv. důchodové reformy. Riziko se tentokrát týká výdajové strany rozpočtu. Důchodová reforma je totiž postavena na dlouhodobém vyvádění 3 % důchodového pojistného ze státního rozpočtu ve prospěch soukromých penzijních fondů.

V minulých dnech ministr financí hovořil o předpokládané účasti více než 60 % ekonomicky aktivních (tj. více než 20 mld. Kč ročního dopadu do státního rozpočtu) v tomto systému. Návrh státního rozpočtu počítá s náklady pouze 6 mld. Kč. Potom by se důchodové reformy zúčastnilo pouze necelých 15 % aktivní populace. Rozpočet tedy počítá jen se čtvrtinou účastníků důchodové reformy, než kolik očekává ministr financí! Kde je tedy pravda? Chce ministerstvo financí co největší počet účastníků, nebo co nejmenší?

Dodejme, že s rostoucím počtem účastníků jen dále narůstají výpadky v příjmech důchodového pojištění a předložený rozpočet nemá prostředky, jak tento výpadek pokrýt! Proto také riziko zvýšených výdajů z tohoto titulu předpokládáme v rozsahu 10 – 15 mld. Kč.

Celkem se finanční rizika navrženého státního rozpočtu na rok 2013 mohou v příštím roce podle ČMKOS pohybovat minimálně v rozsahu 45 – 60 mld. Kč.

Předložený návrh státního rozpočtu ČR vytváří značná rizika i v ostatních částech veřejných financí.

Velmi napjatá bude v roce 2013 především situace ve zdravotnictví. V současné době zdravotní pojištění pracuje se systémovým ročním deficitem cca minus 6 mld. Kč. Rezervy systému zdravotního pojištění přitom byly v letech 2009-2012 prakticky vyčerpány. Systém zdravotního pojištění se tak nevyhnutelně dostane do velmi nerovnovážného stavu a finančních problémů a bude zdrojem nestability. Ve státním rozpočtu – v logice uvažování současné vlády – se však ani náznakem neuvažuje o tom, že by došlo k navýšení např. platby za státní pojištěnce.

Poskytovatelé zdravotních služeb se ocitnou mezi dvěma ohni. Od zdravotních pojišťoven nebudou moci čekat nejen navýšení plateb (které by alespoň pokrylo část nákladů spojených s dalším růstem DPH) a v roce 2013 se setkají s realitou snížení plateb a prodloužení lhůt splatnosti.

Lze se obávat, že tato situace pak druhotně může vyvolat tlak na „vyřešení“ této situace prostřednictvím privatizace zdravotnických zařízení či jejich zrušením.

ČMKOS je přesvědčena, že opatření navrhovaná v rozpočtu na rok 2013 povedou k tomu, že se dále zvýší míra chudoby v České republice. Upozorňujeme, že již v současnosti je ČR na 14. místě mezi zeměmi EU v relativním počtu osob ohrožených chudobou. Připomínáme, že již dnes žije mezi námi 620 tis. osob, které nejsou schopny platit včas své účty za bydlení či mimořádné výdaje, nemohou si dovolit k jídlu maso alespoň jednou za dva dny, jejich byt není dostatečně vytápěn, nemají auto, nemohou jet na týdenní dovolenou mimo svůj domov atd.

Vývoj ekonomiky v roce 2013

Česká ekonomika se v současnosti ocitá na prahu dalšího kola hospodářské krize. Na rozdíl od situace let 2008 a 2009, kdy byl zjevný strmý pád všech ukazatelů charakterizujících vývoj průmyslové výroby a stavebnictví, současný stav je zatím spíše charakteristický stagnací. Nejsou sice patrné žádné zřetelnější známky růstu produkce a nejsou zatím patrné známky výraznějšího poklesu produkce. Pokud jde ovšem o vývoj HDP, pak česká ekonomika

„předbíhá“ své sousedy a hlavní obchodní partnery tím, že její HDP klesá, ale našich partnerů zatím, byť velmi málo, roste.

Teorie vládních ekonomů, kteří se domnívají, že lidé šetří, a proto neutrácejí, zjevně neberou v úvahu vztah mezi růstem peněžních příjmů obyvatelstva a růstem cen. V letošním prvním pololetí, i když došlo k růstu nominální průměrné mzdy a také počtu nezaměstnaných, se současně snížila reálná průměrná mzda a nevyhnutelně poklesla i kupní síla objemu mezd.

Návrh státního rozpočtu nadále počítá se stagnací objemu platů v rozpočtové sféře. To bude mít dopad i na dynamiku mezd v podnikatelské sféře, navíc poznamenané očekávanou stagnací. Také se předpokládá vzestup nezaměstnanosti a tedy znovu zeslabení růstu objemu mezd.

Stagnace mezd se negativně promítá do situace zaměstnanců, budoucích důchodců, protože nízké mzdy a platy se negativně promítnou do budoucích penzí! Stagnace mezd dále povede ke stagnaci příjmů důchodového systému a prohloubí tedy rozdíl mezi jeho příjmy a výdaji.

Změní se také valorizační schéma starobních důchodů. Při poklesu reálných mezd budou valorizovány pouze ve výši jedné třetiny inflace. To nevyhnutelně povede v příštím roce k poklesu reálné kupní síly objemu starobních důchodů a tedy i možností růstu spotřeby.

O tom, že porostou ceny i dalších produktů nezávisle na růstu DPH, je v současnosti už jasno. Ještě do konce letošního roku se výrazněji zvýší ceny masa a produktů z mouky, a to se opět ještě v letošním roce negativně odrazí v růstu životních nákladů a tedy i poklesu celkové soukromé spotřeby.

Jak potom očekávat, že v těchto podmínkách vzroste koupěschopnost obyvatelstva?

V Praze 21. 9. 2012